

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

Аналіз останніх наукових досліджень (В. Бондар, Т. Водолазька, Л. Коваль, О. Коханко, Л. Масол, О. Маринівська, О. Савченко, Н. Титаренко, А. Цимбалару, Т. Чернецька, І. Шапошнікова, У. Щербей та ін.) дозволив також розмежувати та пояснити дефініції «проектування» та «моделювання», які часто ототожнюються та вживаються в однаковому контексті створення вчителем уроку.

Проектування спрямоване на створення образу бажаної майбутньої освітньої системи з використанням показників та умов, що є принципово новими. Цей процес слід розглядати як діяльність, спрямовану на випереджальне створення педагогічної дійсності, яке пов'язане з глобальним цілепокладанням, прогнозуванням, розробкою теорій, концепцій, програм. Тобто, проектування – це процес створення великих педагогічних систем.

Моделювання, створення моделі уроку виступає одним з етапів проектування (педагогічної діяльності / освітнього простору / технологій / систем тощо), його частиною, у ході якого створюються моделі окремих освітніх подій. Це вміння системно вибудовувати і творчо організувати навчальний процес з предмета, пізнавальну діяльність школярів у всіх її виявах, прогнозувати можливі педагогічні ситуації та виробляти алгоритми впливу на суб'єктів навчання і виховання.

Ураховуючи вищесказане, моделювання уроку, на нашу думку, – комплексна професійна діяльність вчителя початкової школи з визначення основних параметрів уроку: планування алгоритму ефективної взаємодії з учнями в навчальному процесі з метою опанування останніми навчального матеріалу (змісту освіти); селекціонування змісту, методів і прийомів навчання, дидактичного інструментарію у комбінації доцільних технологій, враховуючи особистісні можливості молодших школярів; усвідомлення, конструювання та організація зв'язків між компонентами уроку, що є ефективним у досягненні поставлених цілей; аналітична діяльність з визначення ефективності створеної моделі.

Таке розуміння означеного ключового поняття дозволило нам уявити структуру (етапи) процесу моделювання уроку. В ній, планування розуміється як організаційний початок професійної діяльності й передбачає логічне впорядкування професійних задумів, визначення цілей, уточнення концепції або технологічної ідеї уроку; співвіднесення його мети з цілями навчальної теми, передбачення очікуваних результатів. Тобто поява загального уявлення про майбутній урок. Даний етап, як правило, уявний і усний. Етап селекціонування (з лат. *selectio* – вибирати) – це вибір або розробка основних компонентів педагогічного процесу: завдань, змісту, методів, ресурсів, видів навчальної діяльності. Конструювання – реалізація запланованого об'єкта – створення безпосереднього «скелету» уроку, тобто системи взаємодії вчителя й учнів, спрямованої на оволодіння останніми навчальним матеріалом відповідно до поставленої мети. На цьому етапі вчитель створює графічну модель (уявну або матеріальну) уроку, у вигляді плану, схеми, конспекту, сценарію тощо. Аналіз та рефлексія означає підбиття підсумків (результативності) моделі уроку в декомпозиції (протиставленні) з основною метою, що дозволяє визначити помилки та упущення, які слід доопрацювати.

Теперішня методологічна база вищої педагогічної освіти передбачає таку підготовку майбутніх учителів початкової школи, яка сприяє накопиченню алгоритмічного досвіду дій у конкретних ситуаціях. За таких умов, діяльність з моделювання уроку (фрагменту уроку) виступає оптимальним засобом формування власної професійної стратегії.

Література

1. Коваль Л. Особливості моделювання сучасного уроку математики в початковій школі відповідно до проблем її реформування / Людмила Коваль // Гірська школа українських Карпат. – 2015. – № 12-13. – С. 139-143.
2. Красюк Л.В. Формування основ професіоналізму майбутніх учителів початкових класів у процесі моделювання педагогічних ситуацій: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Людмила Василівна Красюк. – К., 2008. – 22 с.
3. Семенова А. Парадигмальне моделювання у професійній підготовці майбутніх учителів: монографія / Алла Семенова. – Одеса: Юридична література, 2009. – 504 с.

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ КОНТЕКСТНОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Ніконенко Т. В.

Бердянський державний педагогічний університет, Україна

Одним із актуальних завдань вищої школи є формування нової генерації педагогічних кадрів, які підготовлені до якісного забезпечення освітніх потреб особистості, розвитку її інтелектуального та культурного потенціалу. Особистісно орієнтований підхід є ключовим у процесі модернізації вищої

педагогічної освіти в Україні, саме тому висвітлення його основних положень у контексті вдосконалення професійної підготовки магістрів вищих навчальних закладів є актуальною вимогою часу.

Особистісно орієнтований підхід (І. Бех, О. Бондаревська, С. Гончаренко, О. Дубасенюк, І. Зязюн, О. Киричук, Л. Коваль, В. Лозова, О. Пехота, О. Савченко, Г. Селевко, В. Серіков, С. Стрілець, А. Фурман, І. Якиманська та ін.) визначає послідовне ставлення педагога до того, кого вчать, як до особистості, до самосвідомого відповідального суб'єкта власного розвитку та суб'єкта навчальної взаємодії. Зазначений підхід потребує трансформації змісту освіти, перетворення його з моделі, яка існує об'єктивно, для «всіх» студентів, на суб'єктивні надбання одного студента, що можна виміряти.

Зокрема, І. Якиманська підкреслює, що в основі особистісно орієнтованого підходу «лежить визнання індивідуальності, самоцінності кожної людини, його розвитку не як колективного об'єкту, але, перш за все, як індивіда, наділеного своїм неповторним суб'єктивним досвідом» [5, с. 9].

В. Лозова тлумачить особистісно орієнтований підхід як принцип свободи особистості в навчальному процесі при виборі пріоритетів, освітніх векторів, формування власного, особистісного сприйняття змісту, що вивчається [4, с. 227].

Основними векторами особистісно орієнтованого підходу в освіті І. Бех визначає: максимальну індивідуалізацію навчального процесу, інтеграцію змісту фахових і психолого-педагогічних дисциплін, створення умов для саморозвитку особистості, самореалізації потреб і природних задатків майбутніх фахівців тощо [1, с. 124].

Л. Коваль стверджує, що впровадження особистісно орієнтованого підходу під час підготовки магістрів початкової освіти дозволяє, з одного боку, оволодіти системою професійних знань, умінь і навичок, без яких неможлива майбутня діяльність в початковій школі, а з іншого, – формувати творчих майбутніх викладачів-методистів з індивідуальним стилем і активною професійною позицією [3, с. 250].

У центрі особистісно орієнтованого підходу є особистість. Цінність особистості визначає орієнтацію дослідника на вироблення відповідних технологій, зокрема технології контекстного навчання, в основі якої лежить послідовне моделювання всієї системи форм, методів і засобів навчання (традиційних і нових), предметного та соціального змісту засвоюваної магістрами початкової освіти майбутньої професії, формується активна діяльнісна позиція, що допомагає становленню в них професійної суб'єктності, уможливорює безперервний поступовий саморозвиток, творче самовизначення й продуктивну самореалізацію.

Головне – щоб учіння не замкнулося саме на собі (навчатися, щоб отримувати знання), а виступило тією формою особистісної активності, яка забезпечує виховання необхідних предметно-професійних і соціальних якостей особистості фахівця.

Предметний контекст професійної діяльності пов'язаний із формуванням професійного мислення, компетентних практичних дій магістрів початкової освіти. А. Вербицький звертає увагу на те, що підготовка майбутнього фахівця повинна проектувати соціальний зміст, що забезпечує здатність працювати в колективі, бути керівником, менеджером. Такий контекст задають гуманістичні умови навчання, творче середовище міжособистісної взаємодії та спілкування між викладачами і студентами [2, с. 43].

Реалізація особистісно-орієнтованого підходу у вищій педагогічній освіті має спрямовуватися на формування гуманної особистості майбутнього фахівця, її розвиток як творця нових цінностей суспільства.

Отже, згідно з положеннями особистісно орієнтованого підходу кожний магістр початкової освіти під час застосування технології контекстного навчання в педагогічному ВНЗ включається в різноманітні види освітньої діяльності, які дозволяють формувати адекватно ціннісне уявлення про педагогічну діяльність, формувати певні компетентності для її реалізації в майбутньому.

Література

1. Бех І. Д. Духовні цінності в розвитку особистості / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 1. – С. 124–129.
2. Вербицкий А. А., Дубовицкая Т. Д. Контексты содержания образования / А. А. Вербицкий, Т. Д. Дубовицкая. – М.: РИЦ МГОПУ им. М. А. Шолохова, 2003. – 80 с.
3. Коваль Л. В. У пошуках нової концепції підготовки магістрів початкової освіти : методика початкового навчання математики у вищій школі / Л. В. Коваль // Матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф. [«Реалізація наступності в математичній освіті: реалії та перспективи»], (Одеса, 15-16 вересня 2016 р.). – Харків : Вид-во «Ранок», 2016. – С. 249–251.
4. Наукові підходи до педагогічних досліджень: колективна монографія / за заг. ред. В. І. Лозової. – Харків : вид-во Віровець А. П. «Апостроф», 2012. – 348 с.
5. Якиманская И. С. Разработка технологии личностно-ориентированного обучения / И. С. Якиманская // Вопросы психологии. – 1995. – № 2. – 1995. – С. 13–21.